

De Coöperatie Ouderkracht voor 't kind wil namens de bij haar aangesloten ouders en ouderorganisaties haar standpunt kenbaar maken ten aanzien van de bij deze internetconsultatie voorgelegde vragen. De doelstelling van de oudercoöperatie raakt zowel aan onderwijs als aan zorg. Om die reden dient deze bijdrage van Ouderkracht te worden gezien als aanvulling op de bijdrage van de ouderorganisaties in het onderwijs, die ook met inbreng vanuit de Coöperatie Ouderkracht tot stand is gekomen.

Deze notitie is als volgt opgebouwd:

- A De antwoorden op de vragen
- B Een toelichting op de antwoorden op de vragen
- C Aanbevelingen ten behoeve van het overleg van ouders met school
- D Aanbevelingen in het belang van de leerling

A De antwoorden op de vragen

Vraag 1 van 2

Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijzigingen om ouders instemmingsrecht te geven op het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief.

De ouders van de Coöperatie Ouderkracht zijn van oordeel, zoals hierna uitvoerig zal worden toegelicht, dat enkel een instemmingsrecht op het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief de ouders ten onrechte beperkt in de mogelijkheden om uitvoering te geven aan hun wettelijke opdracht, de verantwoordelijkheid voor het welzijn en de ontwikkeling van hun kind, op grond van artikel 247 boek 1 BW.

Bovendien past een dergelijke beperking van het opvoedingsrecht van ouders in het onderwijs niet binnen het stelsel van de wet. De ouders verzoeken om de positie van de ouders en de leerling in overeenstemming te brengen met de positie van ouders en kind in de zorg, zie hiervoor de wettelijke bepalingen over de geneeskundige behandelingsovereenkomst.

Vraag 2 van 2

Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijziging van de WEC om het handelingsdeel als verplicht element in het ontwikkelingsperspectief voor te schrijven voor leerlingen in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

Het schoolplan, het ondersteuningsplan en de schoolgids van een school zijn verantwoordingsdocumenten van school aan ouders. Ingeval die documenten

onvoldoende voorzien in de informatie aan ouders over het onderwijs en de ondersteuning van een leerling brengt de informatieplicht van een school mee dat de ouders daarover nader worden geïnformeerd door toevoeging van een handelingsdeel aan het ontwikkelingsperspectief. Deze informatieplicht aan ouders geldt ongeacht de onderwijssector.

B Een toelichting op de antwoorden op de vragen

Inleiding

Deze vraag raakt aan de essentie van het verzet van ouders tegen de invoering van de Wet passend onderwijs. Met de invoering van de Wet passend onderwijs vrezen ouders de grip te verliezen op het ontwikkelingsproces van hun kind voor wie zij wel de wettelijke verantwoordelijkheid dragen.ⁱ De vrijheid van schoolkeuze en de goedkeuring van ouders voor de begeleiding van het kind tijdens de uren op school, lijkt ouders met deze wet, met name waar het gaat om ouders van een kind met een extra ondersteuningsbehoefte, te worden ontnomen. Gelukkig neemt de volksvertegenwoordiging die vrees van ouders serieus. Dit heeft geleid tot twee voorstellen voor reparatie van de Wet passend onderwijs, nog voor de wet was ingevoerd.

De eerste reparatie kreeg vorm door het amendement op de Wet passend onderwijs van Van der Ham/Dijsselbloem, tot het instellen van een landelijke geschillencommissie passend onderwijs die kennis zou nemen van alle geschillen over geschillen die betrekking hebben op de extra ondersteuning aan een leerling.ⁱⁱ Dit amendement heeft geleid tot één landelijke geschillencommissie (voor po, (v)so en vo gezamenlijk) die oordeelt in geschillen over (de weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning behoeven en de verwijdering van leerlingen alsmede over het ontwikkelingsperspectief. Daarmee werd er voorzien in een laagdrempelige procedure voor ouders als bescherming tegen een hen niet welgevallig besluit van de school; een *repressieve* maatregel.

De tweede reparatie is de motie Ypma die ook tot doel heeft om de positie van ouders te verbeteren. Het voorstel in de motie is om de bevoegdheden van ouders in het besluitvormingsproces te versterken. Instemming op het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief werkt dan ook *preventief*. Met dit voorstel is de kans groot dat ouders in een vroeg stadium een volwaardige gesprekspartner zijn en dat door intensief overleg in de beginfase wordt voorkomen dat ouders de gang naar de geschillencommissie moeten maken.

De ouders van Ouderkracht hebben zich de vraag gesteld of met deze aanpassing, instemming op het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief, ouders over de adequate middelen beschikken om naar behoren uitvoering te kunnen geven aan hun wettelijke opdracht om te zorgen voor het welzijn van hun kind en zijn ontwikkeling. Tevens hebben de ouders van Ouderkracht zich de vraag gesteld of de regeling van de positie van ouders van een kind waar het

gaat om onderwijs, consistent is met de overige wet- en regelgeving waarmee ouders als verantwoordelijke opvoeders te maken hebben. Naar zal blijken vloeien uit deze vraagstellingen de antwoorden voort op beide vragen van deze internetconsultatie.

Verantwoordelijkheid ouders

De ontwikkeling van kinderen strekt zich uit over een periode van jaren en raakt aan de verschillende domeinen waar het kind zich beweegt. Alleen ouders volgen de ontwikkeling van hun kind door de jaren heen en overal; niet alleen op school, maar ook thuis en in zijn vrije tijd bij buitenschoolse activiteiten. Waar het gaat om het beeld van een kind dan is het beeld van de ouders het meest compleet.

Voor ouders is het daarom niet acceptabel dat door de school eenzijdig, enkel op basis van de prestaties van een kind op school, een ontwikkelingsperspectief wordt vastgesteld. Immers het risico bestaat dat het beperkte beeld van het kind op school en schoolspecifieke omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de prestaties van een kind, een goed oordeel over de mogelijkheden van het kind in de weg staan. Dit geldt in het bijzonder voor ouders van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte. De ouders van deze kinderen zijn ervaringsdeskundigen en hebben door de jaren heen ervaring opgedaan en geleerd. Specifieke ervaring die bij andere betrokkenen rond het kind vaak in mindere mate aanwezig is.

Voor het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief is dan ook vanzelfsprekend de instemming van ouders vereist. Het handelen van de school moet aansluiten bij de begeleiding en de opvoeding van het kind thuis zoals die door de ouders, al dan niet met ondersteuning van andere deskundigen, wordt vormgegeven.

Omdat het handelingsdeel de uitwerking is van het ontwikkelingsperspectief dat door de school wordt vastgesteld is naast de instemming op het handelingsdeel ook de instemming op het ontwikkelingsperspectief een voorwaarde. Immers bepaalt het ontwikkelingsperspectief in belangrijke mate het daarbij behorende handelingsdeel. Opdat ouders op een behoorlijke wijze uitvoering kunnen geven aan hun opvoedingstaak en om het recht van ouders te respecteren dat zij de opvoeding van hun kind bepalen is een instemmingsrecht op het gehele ontwikkelingsperspectief een voorwaarde.ⁱⁱⁱ

Positie van ouders binnen het stelsel van de wet

In de Europese Verdragen is de positie van ouders als opvoeder van hun kind, verankerd. Sperling en Storimans schrijven hierover^{iv}: "*De rol van de staat bij onderwijs is in beginsel secundair. De verdragen verplichten de staat de rechten en verantwoordelijkheden van de ouders ten aanzien van de begeleiding van het kind bij diens uitoefening van zijn verdragsrechten, waaronder het recht op onderwijs, te eerbiedigen (artikel 5 Kinderrechtenverdrag). De rol van de staat is*

primair gericht op het op een passende wijze bijstand verlenen aan de ouders bij het opvoeden van hun kinderen (artikel 18 Kinderrechtenverdrag)."

Zo regelt de Jeugdwet 2015 het recht van ouders om te komen tot een familiegroepsplan.^v Een zelfde structuur wordt geboden in de Herziening wet kindbeschermingsmaatregelen.^{vi} In deze wetten blijft het uitgangspunt in de relatie van de hulpverlener tegenover de ouders dat de jeugdige primair afhankelijk is van zijn ouders als het aankomt op een goede opvoeding en veilig en gezond kunnen opgroeien. Wanneer ouders niet in staat zijn om deze rol te vervullen, dan kan de overheid ingrijpen en noodzakelijke en passende maatregelen treffen. Maar uitgangspunt is dat het belangrijk is dat jeugdigen en ouders worden betrokken bij hun eigen ondersteuningsproces en dat daarbij wordt uitgegaan van hun eigen mogelijkheden om regie te voeren over hun leven.^{vii}

Met het ontbreken van het instemmingsrecht van ouders op het ontwikkelingsperspectief van hun kind en het daaruit voortvloeiend handelingsdeel, is het onderwijsrecht de uitzondering op de regel van de vrijheid van opvoeding van ouders. Dat juist in het onderwijs die vrijheid van opvoeding wordt beperkt is voor de ouders onverklaarbaar.

Immers is het ouderlijk recht om de opvoeding van en het onderwijs aan hun kinderen te bepalen al eeuwenlang vanzelfsprekend en zijn die rechten van ouders dan ook in (internationale) regelgeving vastgelegd: *"Uit de UVRM, artikel 8 en artikel 2 EP EVRM tezamen gelezen en artikel 1:247 BW vloeit voort dat het primaat van de verwezenlijking van het recht op onderwijs bij de ouders ligt, en niet bij de staat. Ouders mogen die taak uitvoeren op een manier die overeenstemt met hun godsdienstige of filosofische overtuigingen, mits zij het kind daarbij maar niet het recht op onderwijs ontzeggen. Ouders voldoen dus tegenover hun kind aan hun verplichtingen in artikel 1:247 BW indien zij er voor zorgen dat zijn onderwijs tenminste voldoet aan artikel 29 VRK, dan wel artikel 1a1, lid 1, Lpw."*^{viii}

De voormalig minister van onderwijs stelt in de Nota naar aanleiding van het verslag, dat het ontwikkelingsperspectief een ander instrument is dan het handelingsplan en een andere functie heeft.^{ix} *"Het ontwikkelingsperspectief wordt gebaseerd op onderwijskundige gegevens en lijkt meer op het schooladvies, waar ook geen instemmingsvereiste geldt"*: aldus de voormalig minister van onderwijs. *"De regering is van oordeel dat het vaststellen van een ontwikkelingsperspectief na overleg met de ouders voldoende is en een instemmingsrecht van ouders niet nodig is."*

In deze argumentatie is de regering niet te volgen. Immers zijn er situaties denkbaar, zoals bij voorbeeld het onderpresteren van hoogbegaafde leerlingen als een passend onderwijsaanbod ontbreekt, waardoor de onderwijskundige

resultaten geen juist beeld geven van de capaciteiten van de leerling. In die zin oordeelde ook de Commissie Gelijke Behandeling, wiens taak nu wordt voortgezet door het College van de Rechten van de Mens^x: *"De Commissie is van oordeel dat niet uit te sluiten valt, dat, als verweerder bovengenoemde aanpassingen wel had verricht en de hierover gemaakte afspraken zou zijn nagekomen, dit een positieve invloed zou hebben gehad, dan wel een negatieve invloed achterwege zou zijn gebleven, op de werkhouding en het beheersingsniveau van het Engels van de zoon van verzoekers."*

De grondslag van een ontwikkelingsperspectief omvat dan ook meer dan de onderwijskundige gegevens over een leerling; voorwaarde is ook dat de juiste ondersteuning en begeleiding wordt ingezet opdat de leerling in staat is om optimaal te presteren. Die conclusie brengt mee dat in het ontwikkelingsperspectief de ondersteuning vanuit het onderwijs en de zorg samen komen.

Waar sprake is van medische zorg en begeleiding is de relatie van kind/ouder en hulpverlener geregeld in ons Burgerlijk Wetboek. In de wettelijke regeling van de geneeskundige behandelingsovereenkomst is de regie-rol van de ouders vastgelegd. Ouders houden in de gezondheidszorg de regie, ook al hebben zij ook daar te maken met professionals. In tegenstelling tot in de Wet passend onderwijs is toestemming van ouders voor de behandeling van een kind, tot de leeftijd van 16 jaar, uitgangspunt bij de regeling voor de geneeskundige behandelingsovereenkomst.^{xi}

Doordat in de Wet passend onderwijs enkel is voorzien in een instemmingsrecht op het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief en het ontwikkelingsperspectief tot stand kan komen zonder de instemming van ouders, is er sprake van inconsistente wet- en regelgeving.

Immers zou het door een school vastgesteld ontwikkelingsperspectief en het daaruit voortvloeiende handelingsdeel er toe kunnen leiden dat ouders genoeg moeten nemen met een handelingstraject binnen het domein school dat niet in overeenstemming is met het handelingstraject in de overige domeinen, thuis en bij buitenschoolse activiteiten van het kind. Voor ouders ontstaat daardoor een dilemma dat alleen kan worden voorkomen door ouders ook binnen het onderwijs in positie te brengen en hun instemming als voorwaarde te stellen voor het gehele ontwikkelingsperspectief, inclusief handelingsdeel.

C Aanbevelingen ten behoeve van het overleg van ouders met school

De regierol ook in het onderwijs weer terug bij de ouders neemt mogelijk de angst van ouders weg maar niet die van scholen. Sommige scholen/Samenwerkingsverbanden vrezen dat met een instemmingsrecht op het ontwikkelingsperspectief van de leerling veeleisende ouders, onmogelijke eisen

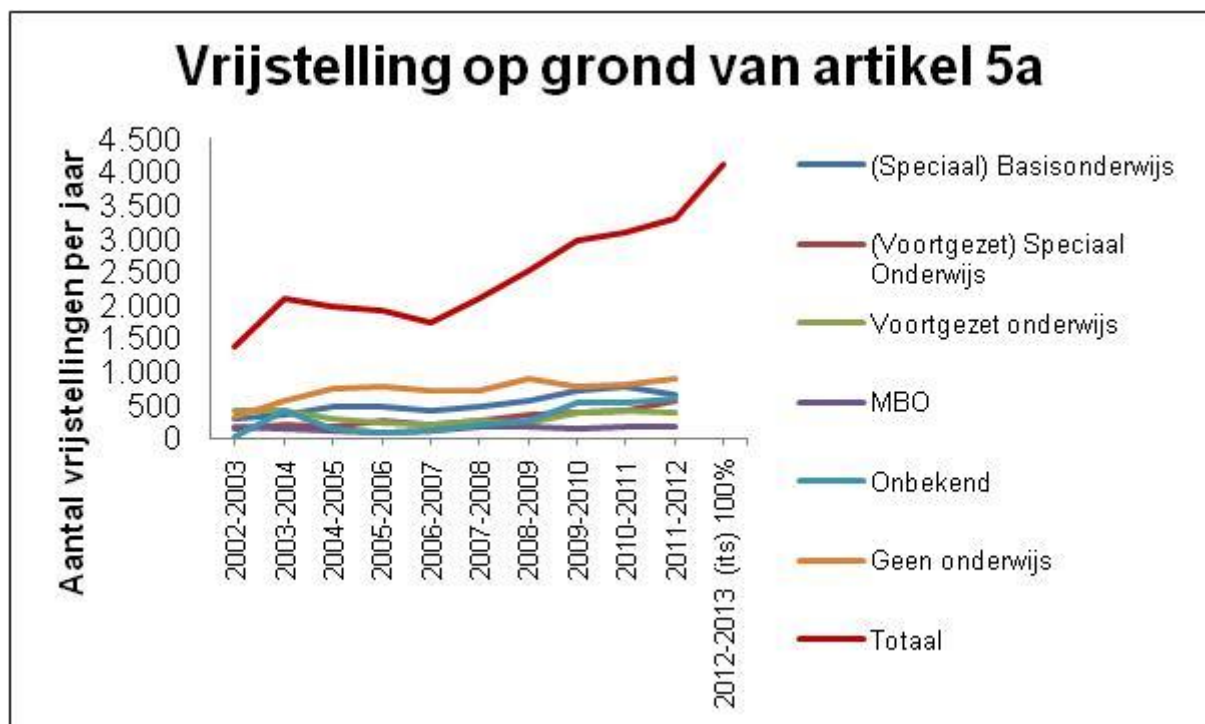
zullen stellen aan scholen zonder voldoende oog te hebben voor de belangen van leerkrachten en andere leerlingen.

De Coöperatie Ouderkracht wil een voorstel doen voor aanpassing van de wet- en regelgeving in het onderwijs waarmee aan die angst van sommige scholen/samenwerkingsverbanden tegemoet kan worden gekomen.

Partnerschap tussen ouders en school

De discrepantie tussen de onderwijsvraag van ouders namens hun kind en het beleid op de school ten aanzien van het onderwijs en de ondersteuning van de leerling, kan leiden tot hoog oplopende conflicten tussen ouders en scholen. Als ouders niet kunnen instemmen met het handelingsplan van de school en er geen ander passend onderwijsaanbod wordt geboden kiezen ouders er voor om te wisselen van school of bij gebreke van een passend onderwijsaanbod hun kind thuis te houden. Dit laatste leidt er toe dat conflicten over gebrek aan passend onderwijs op dit moment met name worden uitgevochten voor de strafrechter, in het kader van een strafrechtelijke procedure op grond van de Leerplichtwet, of bij het AMK/Bureau Jeugdzorg, na een zorgmelding door de school of de leerplichtambtenaar.

Sommige ouders slagen er in vervolging wegens overtreding van de Leerplichtwet, en een daarmee samenhangende zorgmelding, te voorkomen door de aanvraag van een vrijstelling van de inschrijvingsplicht op grond van artikel 5, onder a, Leerplichtwet. Deze vluchtroute van ouders, soms op advies van een leerplichtambtenaar, heeft geleid tot een explosieve stijging van kinderen die “ongeschikt zijn om tot een school of instelling te worden toegelaten”.^{xii}

De grote toename van het aantal kinderen dat zonder onderwijs thuis zit betekent dat in zo'n 11.000 zaken per jaar door de leerplichtambtenaar proces verbaal wordt opgemaakt.^{xiii} Daarbij gaat het in 19% van de zaken om luxe verzuim en in 79% van de zaken om zogenaamd 'signaalverzuim', waarin het ontbreken van passend onderwijs vaak een belangrijke rol speelt. In deze procedures groeit het aantal uitspraken waarin rechters niet tot vervolging van ouders overgaan als een ouder zijn kind thuis houdt omdat een passend onderwijsaanbod op school ontbreekt.^{xiv} Maar ook het Hof Amsterdam gaf een belangrijk signaal af door een ondertoezichtstelling van de twee zeiljongens op te heffen door te oordelen dat een *"zorgmelding omdat een leerling zonder onderwijs thuis zit niets toevoegt als een passend onderwijsaanbod ontbreekt"*.^{xv}

Op dit moment zijn er vele signalen bij de Coöperatie Ouderkracht dat de druk op ouders wordt opgevoerd. Sommige scholen, samenwerkingsverbanden, leerplichtambtenaren dwingen ouders om hun kind naar school te sturen terwijl er geen sprake is van een passende onderwijsplek, dit onder dreiging met vervolging op grond van overtreding van de Leerplichtwet en/of een zorgmelding. Hoewel de Leerplichtwet voorschrijft dat er pas een zorgmelding mag worden gedaan als de ouders al eerder door een rechter zijn veroordeeld wegens overtreding van de Leerplichtwet, zie artikel 22, lid 5, Leerplichtwet, wordt nu bijna altijd een zorgmelding gedaan. Het kan niet zo zijn dat ouders worden geconfronteerd met een traject jeugdzorg zonder dat objectief vast is komen te staan dat het verzuim aan hen verwijtbaar is. Aan de richtlijn vanuit het Openbaar Ministerie dient dan ook onmiddellijk een halt te worden toegeroepen. Deze gang van zaken, waar scholen en leerplichtambtenaren samenwerken, om de druk op ouders op te voeren, heeft geleid tot een vertrouwensbreuk tussen ouders en scholen en brengt ook mee dat veel ouders van thuiszitters uit angst onderduiken.^{xvi}

Ouders willen graag op constructieve wijze met scholen samenwerken. Op dit moment staat daar aan in de weg dat ouders onvoldoende toegang hebben tot onafhankelijke informatie over de verplichtingen van een school. De praktijk leert dat ouders door de school niet worden geïnformeerd over de verplichtingen van de school ten aanzien van een leerling. Dit met name als de school tot de nakoming van haar verplichtingen niet bereid is. Ouders zijn veelal onvoldoende ervaren in het onderwijsveld en beschikken over te weinig kennis en vergelijkingsmateriaal om inzicht te hebben in de normen waaraan de zorgplicht van scholen moet worden getoetst. Zij hebben geen idee wat zij wel en niet van de school van hun kind mogen verwachten. Nu het voor ouders niet langer mogelijk is om nog een school op te richten is er in het onderwijs bovendien sprake van verplichte winkelnering; ouders zijn voor het onderwijsaanbod aan hun kind afhankelijk van een beperkt aantal schoolbesturen; er is maar weinig keuzevrijheid. Tengevolge van een veelal beperkt aanbod zijn ouders bovendien kwetsbaar waar het gaat om de mogelijkheid om te voorzien in onderwijs voor hun kind.

De ouders steunen dan ook van harte de doelstelling van de motie van Loes Ypma om de positie van ouders te versterken, in het bijzonder waar het gaat om de procedure die vooraf gaat aan de besluitvorming over een ontwikkelingsperspectief.

Voorwaarde voor een gelijkwaardig overleg tussen ouders en school is noodzakelijk dat ouders adequaat worden geïnformeerd. Voorwaarde voor een evenwichtige procedure is dat ouders kunnen worden bijgestaan door een ter zake deskundige. De ter zake deskundige heeft niet alleen inzicht in de beperking van de leerling maar is ook bekend met de ruimte die scholen hebben om doeltreffende aanpassingen te verrichten.

Naar het oordeel van ouders is op dat op dat grensgebied van zorg en onderwijs, waar scholen en ouders het onderling soms moeilijk eens kunnen worden, een taak weggelegd voor een onafhankelijke functionaris die een ongestoorde ontwikkeling van een kind in de brede zin, beoordeelt en bewaakt. In Nederland heeft de jeugdgezondheidszorg in het bijzonder de jeugdarts deze taak, maar deze taak is steeds meer ingeperkt door gemeenten waardoor geen tijd is voor maatwerk en onafhankelijk advies. En de jeugdarts ontbeert bepaalde kennis: zo zou deze functionaris naast kennis van de gezonde en veilige ontwikkeling van kinderen, ook moeten beschikken over inzicht in de (on)mogelijkheden van het (school)onderwijs en de noodzakelijke ondersteuningsarrangementen.

Ouders willen daarom het volgende voorstellen:

.....Het beroep van jeugdarts zou zich moeten ontwikkelen tot een interdisciplinaire functie waar zowel medische kennis als kennis over onderwijsconcepten samen komen. Dat het hier gaat om een arts heeft het voordeel dat er collegiale raadpleging kan plaatsvinden met deskundigen. Jeugdartsen zullen dus kennis moeten krijgen over mogelijkheden in het onderwijs en daartoe worden opgeleid. Bovendien lijkt het goed om een bepaalde beroepsgroep zoals de jeugdarts, uitdrukkelijk aan te wijzen omdat wij nu vastlopen in een strijd van "landje pik" tussen de verschillende beroepsgroepen, waaronder bijvoorbeeld de orthopedagogen, maatschappelijk werkers en de diverse jeugdzorgprofessionals, een strijd die het proces onoverzichtelijk maakt....

Een belangrijke voorwaarde voor het succes van de Wet passend onderwijs is dat er sprake is van "ontschotting" tussen onderwijs en zorg. De jeugdarts kan mits ook toegerust met de daarvoor benodigde kennis over het onderwijsproces, op dat snijvlak een sleutelpositie vervullen. De jeugdarts met zijn kennis en als onafhankelijk deskundige kan een brug slaan tussen zorg en onderwijs, tussen thuis en school, en zal preventief een escalatie van een conflict tussen ouders en school kunnen voorkomen.

Tot slot kan de Jeugdarts een belangrijke rol vervullen bij de beoordeling of de ouders op grond van artikel 5, onder a, Leerplichtwet moeten worden vrijgesteld van de verplichting om hun kind op een school in te schrijven. Om te kunnen beslissen of een jongere op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt is om tot een school onderscheidenlijk een instelling te worden toegelaten, moet een arts immers niet alleen beschikken over kennis over het kind maar ook over mogelijkheden bij het aanbieden van onderwijs. De Jeugdarts in de nieuwe rol van "arts voor jeugd" zal er mogelijk in kunnen slagen om de explosieve groei van kinderen die o.g.v. artikel 5, onder a, Leerplichtwet zijn vrijgesteld, een halt toe te roepen.

Ook kan de Jeugdarts mogelijk voorkomen dat een zelfde ontwikkeling plaatsvindt bij de toepassing van artikel 11, onder g, Leerplichtwet waarbij kinderen kunnen worden vrijgesteld van "schoolbezoek". Het afgelopen jaar lijkt deze bepaling de kapstok te worden om inzet van onderwijsbudget buiten school mogelijk te maken voor kinderen die niet kunnen leren in de klas. Net als artikel 5, onder a, dreigt de nieuwe toepassing van artikel 11, onder g, tot gevolg te hebben dat kinderen buiten beeld raken en dat toezicht op hun onderwijs en de kwaliteit daarvan volledig ontbreekt.

In een nieuwe rol kan de Jeugdarts een brug slaan tussen onderwijs en zorg en mede bepalen hoe de budgetten kunnen worden ingezet die vanuit het onderwijs en de zorg voor een kind beschikbaar zijn. Vanuit de praktijk kan hij bijdragen aan de "ontschotting" tussen onderwijs en zorg die steeds meer een voorwaarde lijkt voor het succes van passend onderwijs en de transitie jeugdzorg.

Er zou een nieuw soort profiel voor de "arts voor jeugd" moeten komen die voldoende dokter is (diagnostische kwaliteiten, oordeelsvorming) en voldoende autonoom en gezaghebbend is in de jeugd- en onderwijssector om de diverse belangen goed af te wegen t.b.v. het kind en zijn ontwikkeling. Gezien de transitie jeugd, de nieuwe rol van de jeugdGGZ in het bijzonder die van de kinderpsychiater, de positie van GGZ in de eerstelijns en buurtteams, en de rol van huisartsen, kinderartsen en jeugdartsen in de preventie en passend onderwijs, is deze rol actueel. Het zou aan te bevelen zijn als de Tweede Kamer een opdracht geeft aan de landelijke koepel van artsen, KNMG om dit profiel verder uit te werken.

D Aanbevelingen in het belang van de leerling

Niet alleen de ouders, maar ook de leerling dient te worden betrokken bij het besluitvormingstraject voor een ontwikkelingsperspectief en het daarbij behorende handelingsdeel.

Er is geen enkele reden om aan de minderjarige leerling in het onderwijs niet dezelfde rechten toe te kennen als aan de minderjarige patiënt, zie hiervoor de

artikelen 447 en 450, boek 7, BW. Dit overeenkomstig hetgeen is bepaald in het Kinderrechtenverdrag (IVRK).

-
- ⁱ Artikel 247, lid 2, boek 1 BW: Onder verzorging en opvoeding worden mede verstaan de zorg en de verantwoordelijkheid voor het geestelijk en lichamelijk welzijn en de veiligheid van het kind alsmede het bevorderen van de ontwikkeling van zijn persoonlijkheid. In de verzorging en opvoeding van het kind passen de ouders geen geestelijk of lichamelijk geweld of enige andere vernederende behandeling toe.
- ⁱⁱ Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 106, nr. 57
- ⁱⁱⁱ Artikel 2 EP EVRM: “No person shall be denied the right to education. In the exercise of any functions which it assumes in relation to education and to teaching, the State shall respect the right of parents to ensure such education and teaching in conformity with their own religious and philosophical convictions.”
- ^{iv} Sperling en Storimans, Themakatern, Regelingen Leerplicht, Recht op onderwijs ouders en leerplicht, pag. 11
- ^v Artikel 4.2.2. Jeugdwet 2015: Bij het uitvoeren van artikel 4.1.1 en indien sprake is van vroege signalering van opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen biedt de jeugdhulpaanbieder of de gecertificeerde instelling als eerste de mogelijkheid om, binnen een redelijke termijn, een familiegroepsplan op te stellen
- ^{vi} Artikel 262, lid 1, Wet herziening kindbeschermingsmaatregelen: De stichting stelt ter uitvoering van haar taak als eerste de ouder of ouders met gezag in de gelegenheid om samen met bloedverwanten, aanverwanten of anderen die tot de sociale omgeving behoren binnen zes weken een plan van aanpak op te stellen of een bestaand plan aan te passen. (...)
- ^{vii} Memorie van Toelichting Jeugdwet 2015, pagina 36
- ^{viii} Sperling, Slump, Van de Koppel, Preadvies NVOR 2009, De juridische positie van ouders in het onderwijs, pagina 21.
- ^{ix} Nota naar aanleiding van het verslag bij de Wet passend onderwijs, pagina 78.
- ^x CGB 2011-157
- ^{xi} Artikel 450, lid 2, boek 7 BW.
- ^{xii} Cijfers DUO en ITS Nijmegen
- ^{xiii} Brief minister, De Dag van de Leerplicht, 15 maart 2013, pag. 6
- ^{xiv} Uitspraken wegens overtreding van de Leerplichtwet bij gebrek aan passend onderwijs. Relatief verzuim; wel op school ingeschreven maar de school niet bezoeken
- Gerechtshof te Arnhem, 22 juli 2004, procesnummers 21-002599-04 en 21-002600-04, niet gepubliceerd (Ontslag van rechtsvervolging op grond van overmacht, leerling zit thuis omdat hij op school werd gepest)
 - Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 27 maart 2009, LJN: BH9847 (Vrijspraak voor thuiszitter die de Rebound weigert omdat daar sprake is van gebrekkig onderwijs en de Rebound geen school is in de zin van de wet. Eigen onderwijsprogramma thuis)
 - Rechtbank Amsterdam, 20 april 2009, LJN: BJ4236 (Rechterlijk pardon, schuldig zonder straf, de leerling ging niet naar school omdat hij op school in de werkkast werd opgesloten als pedagogische maatregel)
 - Rechtbank Alkmaar, 27 december 2010, LJN: BP0089 (Rechterlijk pardon, schuldig zonder straf, voor de leerling, wilde niet naar school omdat, geen passend onderwijs) en 14-702179-10, niet gepubliceerd (Vrijspraak voor moeder)
 - Rechtbank Amsterdam, 4 juli 2011, LJN: BR6546 (Rechterlijk pardon, schuldig zonder straf, voor thuishouden kwetsbare leerling op school waar sprake was van onrust en een onderwijsaanbod onder de maat).
 - Hof Den Haag, 15 oktober 2013, Parketnummer: 09-6000076-11, niet gepubliceerd (Vernietiging uitspraak Rechtbank, voorwaardelijke boete, en doet opnieuw uitspraak, rechterlijk pardon, schuldig zonder straf) Cassatie is aangetekend door ouder.
 - Rechtbank Gelderland, 31 oktober 2013, Parketnummer: 05-721284 en 05/721285-12, mondelinge uitspraak (Moeder vrijspraak, zoon ontslag van alle rechtsvervolging.

Gelet op hetgeen is voorgevallen kan aan de zoon gegeven de omstandigheden niet toegerekend worden dat hij in de periode zoals vermeld in de tenlastelegging de school niet heeft bezocht)

Absoluut verzuim; niet op een school ingeschreven

- Rechtbank Zwolle, 20 november 2009, Parketnummer 07-530634-09, mondelinge uitspraak. (Ontslag van rechtsvervolgning/overmacht, geen passend onderwijs thuiszittende leerling primair onderwijs, hoogbegaafd) <http://www.steunpuntpassendonderwijs.nl/media/1184506/17-katinka-bm2.pdf>
- Rechtbank Haarlem, 26 november 2010, LJN: BP2682 (Ontslag van rechtsvervolgning/overmacht, gebrek aan passend onderwijs voor leerling met een beperking)
- Rechtbank Alkmaar, 11 oktober 2011, LJN: BT8894 (Ontslag van rechtsvervolgning/overmacht, geen passend voortgezet onderwijs voor kind met syndroom van Down)
- Rechtbank 's-Gravenhage, 15 maart 2012, Parketnummer 09-642572-11, mondelinge uitspraak (Vrijspraak o.g.v. artikel 2, lid 2, Lpw, geen toegankelijke school voor de leerling omdat schoolbesturen toelating weigeren)
- Rechtbank Haarlem, 23 maart 2012, 15/710350-11, mondelinge uitspraak (Rechterlijk pardon, schuldig zonder straf, scholen laten hoogbegaafde leerling met dyslexie niet toe) zie ook www.sailingforeducation.nl
- Rechtbank Haarlem, 9 mei 2012, parketnummer 15/710458-11 mondelinge uitspraak (Vrijspraak, geen school laat leerling met dyspraxie toe)
- Rechtbank Breda, 13 september 2012, Parketnummer 02-173714-11, mondelinge uitspraak (Rechterlijke pardon, schuldig zonder straf, geen school voor hoogbegaafd kind)
- Hof 's-Hertogenbosch, 12 april 2012, (aanhouding zaak wegens verzoek advocaat generaal om schoolleider als getuige te horen over de weigering van de schoolbestuurder om oud-leerling toe te laten, na periode dagbehandeling, welke weigering door collega scholen is overgenomen), 29 november 2012, Parketnummer 20-002179-11 LJN: BY7154 (Op verzoek advocaat generaal niet ontvankelijk bij langdurig thuiszitter i.v.m. voorbarig inzetten vervolging Lpw en vervolging met tot doel melding AMK)
- Rechtbank Breda, 7 juni 2011, LJN: BR0408 (Rechterlijk pardon, schuldig zonder straf, hoogbegaafde thuiszitter verwijderd en geen passend onderwijs, hoger beroep aangetekend), Hof 's-Hertogenbosch, 10 december 2012, Parketnummer 20-002582-11 niet gepubliceerd (Hoger beroep na rechterlijk pardon, schuldig zonder straf, niet ontvankelijk)
- Rechtbank Amsterdam, 7 oktober 2013, Parketnummer 13/694092-13, mondelinge uitspraak (Ontslag van rechtsvervolgning/overmacht, zieke leerling door school verwijderd en niet toegelaten tot andere school)
- Rechtbank Amsterdam, 7 februari 2013, Parketnummer: 02-001090-11 (Geen inhoudelijke behandeling zaak, wegens bezwaarprocedure bestuursrechter i.v.m. beroep moeder op 11, onder g, Leerplichtwet) (leerling wordt niet toegelaten tot school inschrijving), maar wel traject voor onderwijs ingezet (via schikking op zitting moet leerplicht moeder steunen bij aanspraak richting school op inschrijving/onderwijs) aangehouden tot 9 december 2013) Uiteindelijk vrijspraak.

Bijgewerkt tot 6 november 2013

^{xv} Hof Amsterdam, 11 juni 2013, LJN CA2759: "Ondertoezichtstelling; geen passende onderwijsomgeving; onvoldoende aannemelijk dat enige vaststaande ontwikkelingsbedreiging – te weten geen reguliere schoolgang – door maatregel van ondertoezichtstelling kan worden afgewend."

^{xvi} Zie het onderzoek van de Nationale Ombudsman, Hoera! Ik ga weer naar school, januari 2011.